

Korošec.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Izhaja vsako drugo soboto

v Kranju (tiska Iv. Fr. Lampret; izdaja konsorcij „Gorenjca“; odgovorni urednik Lavoslav Mikus).

Velja za celo leto 4 K in se plačuje naročninam in serati naprej. Vsi rokopisi pisma in druge pošiljave naj se pošiljajo na uredništvo in upravništvo „Korošca“ v Kranju. Rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plačuje za enostopno petit-vrsto za enkrat 12 v., za dvakrat 18 v., za trikrat 24 v., za večkrat po dogovoru.

Posamezne številke stanejo 10 vln.

Štev. 7.

V Celovcu, v soboto, dne 2. aprila 1901.

Leto III.

Borovljancem!

V svojem obrambnem nastopu proti nesramnemu počenjanju boroveljskih nemškutarjev, zlasti visoke in črne glave, zapisal je «Korošec» že mnogo bridkih resnic. Bila je vedno gola resnica, povedana z namenom, da se s tem kritikovanjem napravi enkrat za vselej konec tem škandaloznim razmeram. Ker pa so razširjeni v našem stremljenju še vedno razni predsodki, tako da se še mnogi obotavljajo pristopiti k nam in hodijo z nemškutarsko stranko, ker ne pregledajo njenih umazanih namenov, hočemo se danes natančneje pomeniti o tem, kaj da hočemo mi Slovenci in kaj hočejo naši nasprotniki nemškutarji.

1.) Mi Slovenci hočemo, da napredujejo Borovlje v gospodarskem oziru; posebno se morata dvigniti na višjo stopinjo puškarija in žicarija, kajti s tema dvema obrtoma stoji in pade pomen našega trga. Ako pa se naj to zgodi, moramo pridobiti vedno novih odjemalcev, naj so potem ti katerekoli narodnosti. Ni glavno, ali je odjemalec Slovan, Nemec, Italijan ali Francoz, temveč to je za nas poglavitno, da naroča puške in druge potreščine v Borovljah. Radi tega Borovlje ne smejo biti razvpite kot kako nemčursko gnezdo, kajti to bi nam lahko odvrnilo vse slovanske in drugonarodne odjemalce, katerih je v Avstriji štirikrat več kakor nemških. Ako pa bi samo Nemci naročevali puške v Borovljah, potem mora tretji del nas puškarjev iti v širni svet s trebuhom za kruhom; Borovlje pa bi bile uničene. Ravno to pa hočejo nemškutarji; saj delajo oni noč in dan z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi, z lastnim in Súdmarkinim kapitalom na to, da postanejo Borovlje zagrizeno nemški trg. In to naznanjajo v svoji nepremišljenosti po vseh nemških in berlinskih listih v našo največjo škodo celemu svetu. Teda to še ni vse. Ako izvzamemo pametnejše nemškutarje, ki so res navdušeni za gospodarski

napredek Borovelj in ki samo radi nevednosti ali neprevidnosti še niso obrnili nemškutarski stranki hrbta, moramo reči, da dela vodja te stranke, visoka glava, nato, da se uniči do zadnjega naša puškarska obrt. Marsikdo bo začudeno rekel: «kako to»? No tako-le: Znano je, da izdelujejo v nemški državi puške s stroji ali masinami, katere so zavoljo tega zelo poceni. Mi pa izdelujemo puške z roko, zavoljo tega so sicer najboljše in najbolj trpežne, a tudi najbolj drage. Visoka glava pa je stavila v trgovinski zbornici predlog, naj bi se smeje puške iz Nemčije prodajati na Avstrijskem pod ravno istimi pogoji kakor naše puške. Ako bi se to dovolilo, bi mi z našimi puškami ne mogli konkurirati s puškami iz Nemčije in konec bi bil: da bi se našo puškarijo popolnoma uničilo. Visoka glava, ki ima zveze na Nemškem, bi se kot prekupovalec mastil s prodajanjem nemških pušk, mi boroveljski puškarji pa bi morali iti iskati dela po svetu.

2.) Mi Slovenci hočemo, da komandirajo, vladajo in imajo prvo besedo pri občinski upravi kolikor mogoče domačini, in sicer taki ljudje, ki imajo družino, ženo in otroke; kajti ti najbolj vedo, kako težko je dandanes živeti, in gotovo ne bodo izdajali za nepotrebne reči denarja. Saj so davki itak že tako visoki, da jih komaj zmoremo. Tudi na zastopnike kakih industrijskih podjetij, brez katerih bi Borovlje skoraj obstati ne mogle, se mora pri občinski upravi na vsak način ozirati. Nacionálnih kričačev in hujskačev pa se nikakor ne sme pripustiti v občinski odbor in tudi takih ne, ki niti v lastni hiši ne znajo skrbeti za red in dobro vzgojo svojih otrok.

Kako pa postopajo v tem oziru nemškutarji? Delaj se zagrizenega nemškutarja in satanskega sovražnika Slovencev, klanjaj se pred črno in visoko glavo kakor kak knez pred svojim kraljem in lahko imaš upanje, da prideš v občinski odbor. Riegerja, ki za Borovlje niti ni storil toliko, kakor vsak izmed nas in o katerem je «Arbeiterwille»

tolikrat pisal, kako je odiral in kruto ravnal z delavci, hočejo nemškutarji spraviti v občinski odbor samo zato, ker je zagrizen nemškutar, zastopnika žicarije pa, od katere polovica Borovelj živi, pa hočejo izpregledati in z volitvijo Riegerja tako ujeziti, da morejo radi tega še trpeti cele Borovlje. Seveda oni hočejo biti v občinskem odboru sami med seboj, da ni nobene kontrole, da morejo delati, kar hočejo. Ali so že povedali, kdaj, koliko dolga ima naša občina, kak dolg hočejo najeti še na novo in s čim hočejo pokriti ta dolg, oziroma obresti tega dolga?

3. Mi Slovenci hočemo, da začne vladati v Borovljah bratska enakopravnost, prava prostost in svoboda. Ker imamo vsi enake dolžnosti, imeti moramo tudi vsi enake pravice. Tiste pravice, katere zahteva človek ali kaka stranka zase, mora prepušiti tudi drugemu, to je po našem mnenju svobodomiselnost. Ne pa, kar delajo nemškutarji. Ti ljudje pravijo, da hočejo fortschritt in freiheitlichkeit, zraven pa še slovenskih plakatov ne morejo trpeti in župan sam jih da potrgati. Oni pravijo, da hočemo mi siriti klerikalizem, sami pa vabijo nemške duhovnike v Borovlje, da bi spravili več ljudi pod protestantovsko kuto.

4. Konečno hočemo mi Slovenci, da naj ostane Slovenec Slovenec, Nemec pa Nemec, nemškutarji pa mislijo, da morajo postati vsi Slovenci Nemci, to je ravno tako neumno, kakor če bi kdo rekel, da morajo vsi zamorci postati beli. Mi hočemo, da se naši otroci naučijo nemško in slovensko, nemškutarji pa hočejo, da bi se učili samo nemško, akoravno se povsod drugod celo Nemci slovensko učijo, ker vedo, da čim več jezikov kdo zna, več velja. Mi hočemo tudi, da ostane naša zemlja, naša posest in naša obrt v naših rokah, v rokah domačinov, nemškutarji pa hočejo spraviti s pomočjo Súdmarke našo posest in obrt v roke privandranih tujcev, zato spravljajo v Borovlje tuje obrtnike, ki delajo konkurenco domačinom. Toliko

PODLISTEK.

Celovski „turnar“.

Povest iz starih časov.
Spisal Ferdo Plešič.

II.

V onih časih, ko se je vršila naša povest, je kazal Celovec vse drugačno lice, negoli dandanes.

V onih časih je bil Celovec le majhna gruča hiš, večidel lesenih, ki se je kopičila okrog farne cerkve. Celovec je bil namreč pred sto in sto leti še jako majhno in neznatno mesto, medtem ko so že druga koroška mesta, posebno Beljak in Breže, prvačila po svoji imovitosti in po svojem zunanem lesku. Celovec še ni bil glavno mesto naše ljubljene koroške zemlje, in življenje v njem se ni razvijalo tako živahno, kot po drugih mestih. Nobena važna cesta ni peljala preko Celovca, ob nobeni reki ni ležalo mesto. Šele v 13. stoletju, tedaj jedva pred okroglo 600 leti, so mestece obdali z obzidjem. Jedva po turških bojih in kmetskih uporih leta 1478. in 1516., ter ko je stari Celovec leta 1514. skoro popolnoma pogorel, so prosili koroški deželni stanovci cesarja Maksa I., da jim prepusti to mesto, ki bi se imelo prezidati in s trdnjavami obdati, da se bodo v njem zbirali. To jim je Maks I. tudi dovolil s cesarskim pismom z dne 24. aprila 1518. Meščani sicer s

tem niso bili zadovoljni, a preurediti se ni dalo nič več. Stanovi so mesto zopet prezidali in to po jako lepem načrtu. Poleg tega so se jeli vsled cesarskega pisma naseljevati trgovci v mestu. Sedaj je pričel Celovec jedva cveteti ter je postal najiminentnejše mesto v deželi. V onih časih pa, ko se je vršila naša povest, je bil še v svojih povojih. V onem času je bil Celovec v trgovskem oziru najmanj upoštevano mesto, dasi so se tedanji koroški vojvode Sponhajmovci nemalo trudili dvigniti to mesto. V onih časih je namreč vplivala na razvoj kakšnega mesta v veliki meri tudi prisilna poraba gotove ceste. Tako je na pr. zaukazal vojvoda Albreht III., da se mora vsak njegov podložnik, ki bi hotel trgovati z Benedkami, posluževati edinole ceste, ki pelje preko Brež in Št. Vida ter Beljaka skozi kanalsko dolino. To je bilo omenjenim trem mestom zelo v korist, a druga mesta, osobito pa Celovec so to naredbo in druge slične hudo občutili. Vsako ugovarjanje dolgo časa ni nič izdalo. Vrhutega so mestom nasprotovali tudi plemenitaši, ki so se poklicani ali ne poklicani mešali v meščanske zadeve. Pogosto so morali meščani biti trde boje proti plemenitašem, da so obranili svoje pravice. Tako na pr. so zapričeli l. 1395. Celovčani tak boj proti deželnemu glavarju iz plemenite rodovine Krajgov, ki se je pa končal z zmago plemenitaša. Da se ubranijo plemenitaškega nasilstva, so ustanovili l. 1336. tudi tri vojvodska mesta Št. Vid, Celovec

in Velikovec svojo zvezo v svrhu skupne podpore. Da razumemo tedanje razmere koroških mest še bolje, treba omeniti, da so bila samo pravkar omenjena tri mesta odvisna od koroških vojvod; drugim osem, vsega skupaj jih je bilo tedaj enajst, so gospodovali različni gospodje, večinoma pa solnograški, bamberški, oglejski in brižinski škofje, ki so dobili ta posestva potom radodarnosti tedanjih nemških cesarjev.

V mestih samih se je govorilo nemško, mnogo slovenskega ter tuintam tudi laško, in to v družinah trgovcev, ki so prišli iz Italije ter se naselili v Koroški, a tudi pokupili rudnike ter zidali plavže v deželi.

Take so bile razmere v koroških mestih, takšne v Celovcu, ko je nastopil Jurij svojo službo stolpovega čuvaja ali „turnarja“ v Celovcu.

Enolično je potekalo Juriju življenje, še bolj enolično kot meščanom pod njim v mestecu. Gledal je nanje v svojih izgubljenih urah, ozrli so se oni včasih proti njemu, če so začuli glas njegovega roga. Malokdaj je kdo prilezel do njega; stolp je pač 91 metrov visok, in sleherne noge niso ustvarjene za tako strme in polževo zavite stopnice.

A nekoč je imel Juri imeniten obisk.

Sedel je v svoji čuvajnici in zaužíval skromno hrano. Kar začuje vesele glasove in napol otožne in napol vesele vzdihne v zvoniku na stopnicah. In malo potem je že nekdo potkal na njegove železne duri. Večja družba ljudi je vstopila, bili

smo hoteli povedati za danes tistim nezavednežem, ki se znaje misliti in se po lastnih mislih ravnati.

Karol Kotnik, največji do- brotnik slovenskega naroda.

Ko se je raznesla po slovenskem Koroškem vest, da je daroval blagopokojni Karol Kotnik čez pol milijona kron naši dični Ciril-Methodovi družbi, so se vsi pravi narodnjaki, do solz ginjeni, s čutom globokega spoštovanja in pristrčne hvaležnosti povpraševali, kdo da je bil oni kremeniti mož, ki se je v zadnjem trenutku spomnil naše uboge slovenske mladine s tako velikodušnim darom. Oko marsikaterega koroškega rodoljuba je bilo solzno pri spominu na našega največjega dobrotnika Karola Kotnika, ki je zagotovil Ciril-Methodovi družbi obstanek in ji dal na razpolago orožje, da bo vnaprej čim lažje izvrševala svoje plemenito rodoljubno delo.

In baš koroški Slovenci, katerim je ta velika svota v prvi vrsti namenjena, imamo vzrokov dovolj, da smo hvaležni temu našemu največjemu dobrotniku. Naša mladina je v največji nevarnosti. Dan za dnevom se ponavljajo krivice, dan za dnevom se množijo udarci, ki jih delijo naši narodni nasprotniki brezobzirno na levo in desno in obupati bi morali pri pogledu na mrzlično hitrost, s katero rije oholi tujec v našo rodno ozemlje; in ravno v teh žalostnih dnevih obupanja je za vedno zatismil oči naš Karol Kotnik in si postavil v naših srcih spomenik, katerega tudi najhujša strast nasprotnikova ogledati ne more: Karol Kotnik nas je rešil skorajšnjega pogina. Ni se torej čuditi, da smo debelo gledali, ko so nam prisle v roke zadnje številke »najboljšega branitelja slovenskih meja« celovskega »Mira«. Zaman smo iskali v tem »narodnem« listu le kratko vrstico o našem dobrotniku Karolu Kotniku, nismo našli o njegovem blagem činu v tem lističu niti besedice, pač pa dovolj neumnih napadov na našo dično Ciril-Methodovo družbo — in dolg članek o pokojnem dunajskem županu dr. Luegerju, kateri je bil — mimogrede rečeno — strasten Nemeč in podpornik nemškega »Schulvereina« in »Südmarke«, torej tistih društev, ki so si stavili nalogo: »uničimo koroške Slovence!« Ne odrekamo »Miru« pravice pisati o osebah, kakor je bil dr. Lueger: znamenita prikazen v avstrijskem političnem življenju. Stavili bi gospodom pri »Miru« dr. Luegerja v eni točki celo za vzor-moža, vrednega posnemanja in vsega spoštovanja. In ta točka je ravno Luegerjevo razmerje do nemških napadalnih društev »Schulvereina« in »Südmarke«. So to v resnici svobodomiselná društva, katera vodijo in vzdržujejo strastni svobodomiselní, tudi židje, in katera podpirajo tudi krščanski sečalci, posebno še nemški duhovniki. Tudi Lueger je bil goreč zagovornik teh društev. Ni se izpodtikal nad svobodomiselní in židi, kateri imajo ta društva v

so sami imoviti meščani, večinoma že bolj v letih. Ž njimi pa je prišel tudi župnik farne cerkve, bolj trebušast mož, kateremu se je videlo, da mu hoja na zvonik ni vsakdanja šala. Žnjimi pa je bila tudi gosposka ženska mladih let, gospodična bi danes dejali. Jurij se ni ozrl v nikogar, le župnika je pogledal hipno, ki mu je dejal dobrodušno: »No ti, najvišji človek našega mesta, odpri nam izhod do hodnika, da se domača in tuja gospoda navžije tujega razgleda.«

Jurij je storil, kakor mu je bilo ukazano. Odprl je duri, in družba se je vsula na hodnik, ki visi med nebom in zemljo, ter je z glasnimi vzkliki dala izraz svojemu začudenju nad lepim razgledom.

Jurij je stal s ključi v rokah ob steni ter se ni mnogo zmenil za gospodo, oblečeno v raznobojnem baržunu. Slednjič so se naveličali tudi njegovi obiskovalci prodajati zijala s take višine na bežji svet doli; sklenili so vrniti se. In krenili so zopet proti stopnjicam, najprej župnik, potem dva Celovčana, potem dva tujca, slednjič gospodična.

Ko je prišla ta do Jurija, storila je isto, kar prejšnji. Segla je namreč v svileno torbico, ki jo je nosila po tedanji šegi ob srebrni verižici pripeto ob pasu, ter je vzela par bakrenih novcev iz nje. Bil je to brežki denar, ker tedaj Celovčani niso še kovali svojega lastnega. A ta drobiž je bil splošno priljubljen tudi na Laškem, kjer so mu dali ime »carantani«, t. j. korotanski

rokah; šlo se je za boj proti Slovanom in tam so si Nemci brez razlike stranke in svetovnega naziranja bratje v pravem pomenu besede in tudi pokojni dr. Lueger v tem pogledu ni poznal razlike. Drugače pa stoji stvar pri nas. Ciril-Methodova družba je krščanska organizacija, v vodstvu sedijo kristjani, ki se vsaj pred Najsvetejšim odkrijejo, ona se bojuje za obstanek slovenskega naroda, njeno delo je obrambno, ne pa napadalno, in vendar so ji napovedali dr. Šusteršičevi in dr. Brejčevi pristaši boj na nož samo zato, ker je slovensko-narodna in se kot taka ne da izrabljati v dr. Šusteršičeve in Brejčeve umazane strankarske namene.

Celovski »Mir«, ki se sam imenuje »najboljšega branitelja slovenskih meja« nesramno napada Ciril-Methodovo družbo, Karol Kotnikovo velikodušno darilo je čisto zamolčal, dr. Luegerju, ki je tako izdatno podpiral boj zoper nas obmejne Slovence, pa poje slavospeve in ga povišuje v deveta nebesa. Karol Kotnik si je sicer že sam priskrbel krasen spomenik in »Mirovih« slavospevov ne potrebuje več, značilno pa je vsekako za »najboljšega branitelja slovenskih meja« da tako pošteno molči o oni blagi duši, ki je takorekoč rešila slovenski narod skorajšne smrti.

Koroški Slovenci pa smo iz dna duše hvaležni blagopokojnemu Kotniku, hvaležni smo tudi Ciril-Methodovi družbi za njeno, v zadnjih letih tako vzorno in intenzivno delo, katero hočemo po svojih močeh tudi vnaprej podpirati, naj nas potem »Mir« napada ali hvali. Namen Ciril-Methodove družbe je tako plemenit, tako vzvišen in svet, da vsak naroden Slovenec s ponosom reči sme, da je član dične Ciril-Methodove družbe. Le brezvesten človek more to organizacijo napadati, vsak poštenjak jo iz srca ljubi in rad podpira, ker je naša prava braniteljica, bo tudi naša rešiteljica.

Odgovor narodnih Korošcev na grde »Mirove« napade!

Odkar so kranjski klerikalci, katerim družba sv. Cirila in Metoda tudi tedaj ni bila po volji, ko je bil prvomestnik še duhovnik Tomo Zupan, začeli nesramno napadati našo edino šolsko družbo, caplja za njimi vsa »Mirova« gospoda; razumljivo je to od tistega časa, ko sta se dr. Brejc, ki je še zdaj v kranjski klerikalni stranki nekak »hauptman«, in dr. Šusteršič zopet spoprijaznila, med tem, ko sta prej živela kakor pes in mačka. Od tega časa gospod »hauptman« Brejc vse ubogajo, kar general Šusteršič ukažejo. Ker pa je glavni urednik in zapovednik »Mira« gosp. dr. Brejc, je umevno, da zdaj tudi »Mir« družbo vedno bolj napada. Znano je, da znajo »korporali« vedno bolj zmerjati, kakor ta višji. Zato se pri zmerjanju »Mir« vedno bolj nopenja kakor drugi. Zadnjič je v članku »proti obmejnim Slovincem« celo pisal, da družba dela ne-

denar. Tako sicer nazivljejo še danes v Italiji mali drobiž. Nekaj tega drobiža ponudila je gospodična našemu Juriju. Ali on, kakor da bi ne umel njene misli, strmél je v njeno belo čelo, ki so ga obkroževali lahni kodri, strmél je v njene mile oči, v njeni fino odrezani ustni, strmél na njen plemeniti stas in ustni sta mu zadržali in oči sta se mu razširili in prebledel je v licih. »Kakor ona! Kakor ona!« je šepetal jedva umljivo. Gospodična pa ga je ogledovala radovedno in začudeno.

»Nu, vzemi, vzemi!« mu je ponujala denar z glasom, kakor ga ima otrok, kadar ponuja dobrega srca jabolko svojemu pajdašu.

In Jurij je vzel, A še dolgo potem, ko je odšla, je slonel ob zidu in šepetal prepaden: »Kakor ona je, kakor ona pred leti.«

Nato se je zdramil iz omotice, pogledal na denar v svoji roki, ki mu ga je dala ona, ter se divje nasmeljal. A v prihodnjem hipu ga je nesel do svojih usten, ga poljubil in skrbno zaklenil v svojo omarico.

Nato se je podal v mesto. In tam je povpraševal po tujki. In zvedel je, da je hči laškega trgovca della Grotta, ki je prišel ž njo v Celovec obiskat starca trgovskega prijatelja. Nato je Jurij zavil v krčmo ob starem trgu in skozi štiri ure ni bilo čuti njegovega roga ta večer.

Dalje prih.

kako v roke nemškutarjem. Da je ta napad pisal ali pa narekoval kranjski klerikalec, je jasno. Vsak koroški Slovenec, ki si je ohranil še malo rodoljubja, se bo tej neumnosti le smejal. Vendar pa to dokazuje, da je tem gospodom najgrše obrekovanje dobro došlo sredstvo za svoje umazane namene. Vendar pa mnogo najboljših Slovencev na Koroškem ne misli tako. To so pokazali govorniki koroških Slovencev na velikem zborovanju družbe dne 13. marca letos v Ljubljani. Pri tej priliki je govoril povsod spoštovani gosp. Prosekar iz Plešivca. Njegov govor smo že zadnjič objavili. Ker se je »Slovenec« že v naprej lagal, da bosta na tem shodu govorila z Koroškega gg. dr. Müller in dr. Hudelist, se je oglasil še dični naš g. Kobentar iz Št. Jakoba v Rožni dolini. Oba govornika sta žela obilo pohvale in navdušenja; to sta priznana domača rodoljuba, ki sta osivela v narodnem boju in tudi materielno že jako mnogo žrtvovala za narod. Tem dvema »narodnost« ni molzna krava. Zato ta odgovor tudi nekaj zaleže, ker je vsak od njih več vreden, kakor vsi hauptmani in korporali dr. Šusteršiča, katere pošilja na Koroško. Slava Prosekarju in Kobentarju!

»Narodnost klerikalnih gospodov.«

Dalje.

Jasno je torej, da je vsa gonja zoper g. Peska narodnost en boj za pravico javnosti »Narodne šole« v Št. Rupertu pri Velikovcu. Samoobsebi bi bilo umljivo, da bi morali vsi Slovenci stati kot en mož na strani g. Peska in že celo, ker ga Nemci po krivici napadajo, ker so vse njih trditve le ostudne laži. — Našel se je pa »rodoljub« v Velikovcu g. kanonik Dobrovč, ki najbolj ve, da se godi g. Pesku velika krivica, a ta »rodoljub« je priskočil Nemcem na pomoč ter je v »Slovincu« z dne 8. m. m. tudi udaril po g. Pesku in g. dr. Hudelistu, češ, »revčka« pobirata odpadke liberalne srajce i. t. d.

Vsa zadeva je značilna za tužne koroške razmere in torej jo podamo slovenski javnosti, da spozna »rodoljube«, ki imajo patent na »narodnost«.

Velik nedostatek »Narodne šole« v Št. Rupertu je bil, da ni imela šolarske kuhinje in to tembolj, ker jo je nasprotna nemška šola imela. G. Pesek se je potrudil in res je nabral vsoto (dala je D. C. M. 150 K, velikovška posojilnica 50 K i. t. d., kar hvaležno priznavamo), da se je z novim letom otvorila šolarska kuhinja, ki jako blagodejno vpliva.

V korist šolarske kuhinje je hotel g. Pesek v družbi z g. dr. Hudelistom prirediti gledališko predstavo. Zbrala sta igralce in igralke, kateri so pa takoj izrekli bojazen, da gg. duhovniki ne bodo pustili prirediti gledališke predstave z moškimi in ženskimi vlogami. Dosedaj so se smele uprizoriti le take »igre« s samo moškimi ali samo ženskimi vlogami. Upoštevač razmere je g. Pesek izbral pobožno žaloigro »Mlinar in njegova hči«, da bi gg. duhovniki ne imeli povoda predstave prepovedati.

»Narodna šola« v Št. Rupertu ima veliko telovadnico in v njej lep prostoren oder. Telovadnica je postavljena »ljudstvu v pouk in zabavo«, tako vsaj stoji napisano v njej. Gosp. Pesek je poprosil vodstvo »Narodne šole«, če smejo diletantje uprizoriti žaloigro »Mlinar in njegova hči« v telovadnici in sicer v korist šolarske kuhinje. Vodstvo je pa prošnjo odbilo, češ, »Mlinar in njegova hči« je ljubezenska igra. Nemci prirejajo v telovadnici nemške šole predstave, koncerte, plese i. t. d. in sicer v korist »Schulvereina«, drugokrat »Südmarke«, tretjič pa za Rosegerjev sklad i. t. d. Slovenci pa ne smejo v slovenski telovadnici prirediti niti v korist lastne šole nedolžne žaloigre.

G. Pesek se je na to obrnil na g. kanonika Dobrovca, ki v Velikovcu nosi veliki zvonec, če bi smeli diletantje uprizoriti 20. sušca omenjeno igro v Narodnem domu. Ker je g. Dobrovč rekel da, so se pričele vaje, so se naročile dekoracije, kostumi, se dala tiskati vabila in ko so igralci svoje vloge že znali, ko so vabila i. dr. že došla, je g. Dobrovč v »Slovincu« napadel gg. Peska in dr. Hudelista, češ, da hočeta vgnezditi na Koroškem liberalizem in da zbirata odpadke raztrgane liberalne srajce i. t. d. To je priobčil »Slovenec« dne 8. m. m., a 9. m. m. je bila odborova

Svoje zdravje

zadobite! Vaša slabotnost in bolečine izginejo, vaše oči, živci, kite postanejo močne, vaše spanje zdravo, zopet se boste dobro počutili, če boste rabili pravi Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid«. Tucat za poskušnjo 5 kron franko izdeluje ga le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsin trg šte. 257 (Hrvaško).

seja posojilnice, ki je lastnica Narodnega doma, in odbor ni dovolil uprizoritve igre 20. m. m., češ, da je pustni čas, pač pa je dovolil, da se sme igra uprizoriti na Velikonočni pondeljek, žaloigra pa na Velikonočni pondeljek! Sploh pa je takrat nemogoče igro uprizoriti, ker dva najboljša igralca odideta k staršem domov. (In to je bilo g. Dobrovcu najbrže znano!)

G. Dobrovca je baje pri odborovi seji priporočal, naj se dovoli uprizoritev (ko je videl, da je večina zoper. Opomba stavca), a pravo njegovo mišljenje kaže napad v „Slovenecu“. Nimamo dovolj besedi za tako ostudno hinavsko postopanje. Ko Nemci tako nesramno napadajo g. Peska, ko se vodi boj za pravice javnosti „Narodne Šole“, udriha „rodoljub“ Dobrovca v lepi slogi z Nemci po g. Pesku! — In zakaj? Ali je uprizoritev nedolžne igre „Mlinar in njegova hči“ res vgnezenje liberalizma? Ali je delovanje v korist šolarske kuhinje vgnezenje liberalizma? — Kako pa je bilo sicer delovanje g. Peska in g. dr. Hudelista, da ga imenuje veliki narodnjak Dobrovca vgnezenje liberalizma? G. Pesek je predaval v teku 4 mesecev, kar je tukaj, že petkrat pri katoliških krščanskih socijalnih izobraževalnih društvih, posebno pa se je mnogo trudil za „Slovensko katoliško izobraževalno društvo „Lipa“ v Velikovu. Ali ni tudi njegova zasluga, da je letošnja predpustna slov. veselica v Narodnem domu tako krasno uspela.

Morda je pa to vgnezenje liberalizma, ker gg. Pesek in dr. Hudelist snujeta slovensko pevsko društvo, ki bo pa imelo svoj sedež v istem lokalu kakor „Slovensko katoliško izobraževalno društvo „Lipa“ in ki bo opora tega društva?!

Izgovor, da je igra „Mlinar in njegova hči“ ljubimska igra, ki se v postnem času ne sme igrati, je res klasičen. V katoliškem „Unionu“ pa se sme v postnem času plesati i. t. d. Pa kaj bi navajali vzgled izven Koroške; dve uri od Velikova v Doberlvasi se je 19. m. m. igrala burka „Prepirljiva soseda“. Ker aranžira vse kaplan, je seve burka primerna za postni čas, a žaloigra ni primerna, ker bi se uprizorila v korist šole C. M. D.

G. Pesek je bil pripravljen zaradi ljubelega miru ukloniti se ter je predlagal, naj se igra preloži na 10. aprila. Baš tedaj pa mu je prišla dotična številka „Slovenca“ v pest, v kateri tako grdo napada njega in g. dr. Hudelista. G. Pesek spoznal je hinavstvo in intrige. — In ko so igralci zvedeli, da jih g. Dobrovca zmerja z lepim imenom „odpadki“? ker so se žrtvovali in hoteli uprizoriti igre v korist šolarske kuhinje „Narodne šole“, so bili upravičeno tudi ogorčeni.

Konec prih.

Korošci! Naročajte, priporočajte in razširjajte naš list! — Vsak naročnik naj pridobi vsaj enega naročnika! — Bodite povsod širitelji njegovega poštenega prizadevanja!

Dopisi.

Slov. Plajberg. V seji šolskega sveta z dne 7. marca t. l. je šolski svetovalec Valentin Laussegger, p. d. Boste, priporočal, naj bi se gosp. šolski vodja Wrülich pri poučevanju na naši utrakvistični šoli zanaprej bolj oziral na slovenščino, ker bi na ta način imel gotovo vsak otrok več koristi od šole, kakor jo ima zdaj. Omenil je, da so se za časa, ko je hodil on v šolo, naučili več, kar dokazuje dejstvo, da nosijo starši tudi onih otrok, ki so dokončali šolo z odličnimi spričevali, njemu prebirat razna pisma, pozive od uradov itd. To bi se gotovo ne zgodilo, ako bi otroci današnjih šol to razumeli, kar berejo in marsikatero pot bi ne bilo treba napraviti zastoj. Seveda je šolski vodja gosp. Wrülich zagovarjal zdajšnji učni sistem in tega ni mogel in maral verjeti, da bi Valentin Laussegger moral vsled nezmožnosti otrok v nemščini, staršem tolmačiti nemška pisma, čeravno je on obiskal šolo pred 35 leti istotako tu v Sl. Plajbergu. Ko pa je Val. Laussegger to dokazal, se je hotel g. šolski vodja izmuzniti z jako okornim in neuljudnim vzrokom. Izjavil je namreč, da otroke danes vsled tega ni mogoče več toliko naučiti, ker so starši preveč pijači udani. To je seveda nezmišeln, katera nima nobenih tal. V Plajbergu so bile nekdanj po tri gostilne nakupu, danes je nasprotno samo ena. Veliko je zdaj takih ljudi, da to edino gostilno, ki je posebno Slovencem nenaklonjena, malokdaj ali sploh ne obiskujejo. Zdaj za pijan-

čevanje gotovo ni tiste priložnosti, ki je bila nekdanj. Povprečno se popije danes veliko manj alkoholnih pijač nego pred nekaj leti. Gosp. šol. vodja je izjavil, da se na slovenskih razredih ljudskih šol v St. Jakobu v Rožu in v Selah, na katerih je on že poučeval, otroci skoraj nič ne naučijo; nemščino da se učijo samo kot nazorni nauk tri ure na teden in da se pisati in brati nemško sploh nič ne naučijo. Št. Jakobčani! Selani! Povejte, če je to res! Odgovorite javno na to izjavo g. Wrülicha, ki je poučeval na slovenskih razredih vaše šole. Povejte tudi, ali so drugi učitelji, ki so poučevali na teh razredih, tudi trdili enako, kot g. Wrülich? Sploh pa, mi Plajberžani bi bili že veseli, če bi se v naši šoli v celem razredu poučevalo slovenščino vsaj tri ure na teden.

Črna pri Pliberku. Na velik četrtek 24. m. m. je v Črni pri vdovi Gersak (Gerschag) izbruhnil ogenj in sicer skoz dimnik, dopoldan okoli 11. ure. V silni naglici je pogorelo 21 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji vred. Ker je spodnji veter vlekel, je le gornji del vasi čisto zgorel. Škoda je velika, saj in ljudstvo v veliki bedi, ker so pogorela vsa živila, obleka, i. t. d., in tudi mnogo živine. Trgovec je dobil šele 2 dni prej tri vagone moke in žita, a cgenj je uničil vse. Istočasno je v nekem drugem kraju pri Pliberku tudi pogorelo par hiš. Omeniti je se, da je Črna tudi l. 1863 pogorela in sicer tisti del, ki je sedaj ostal. Ognjegarci so takrat ogenj le vtoliko omejili, da so zabranili, da se ni drugi del vasi pogorel. To je bilo nekoliko lažje, ker je veter proč vlekel.

Glinje. Občni zbor hranilnice in posojilnice v Glinjah se je vršil dne 20. marca t. l. Prometa je bilo v minulem letu čez pol milijona. čistega dobička je K 1218-12. Več poročamo prihodnjic.

Borovlje. Da se učijo dekleta v ljudskih šolah tudi šivati in taka ženska dela, vé, mislim, vsakdo. Za to potrebo si morajo seveda kupiti volno, kakršno zahteva g. učiteljica. To bi ne bilo nič posebnega. A to je nekaj izvanrednega, da mora biti ta volna od g. Kladeja v „Rosentalerhofo“. Naj ti prinesejo dekleta ravno tako volno, kakršna se dobi pri g. Kladeju, prav pač ni, ker ni od Kladeja. Kaj rečejo k temu drugi trgovci? V šolah prisiljujejo in predpisujejo, kam naj otroci nesejo težko zasluženi denar! Seveda bodo sedaj na vse šolarje in šolarice pritisnili učitelji in učiteljice, naj kupujejo svoje potrebščine pri ljubem Pubiju, vulgo „Lutznachfolger“. Starši, čez Vaš denar imate pravico odločevati samo Vi!

Borovlje. V „hartlnu töst“ je menda bolan, pa ne tako na telesu, kakor na žepu. Heil, dem deutschen Mann!

Borovlje. Pri nas imamo dva policista; zadostoval bi eden, pa mora biti drugi, ker je navdušen Nemec. Za tega drugega vrže naš župan Ogris čisto po nepotrebnem vsak mesec 70 kron našega, ne njegovega denarja proč. Poleg tega pa ima ta človek take zmožnosti, da ga v Celovcu niso mogli rabiti. Za nas seveda pa naj bi bil dober. Človek, ki se laže in pijančuje, ne bo več dolgo komandiral med nami. Toliko za danes.

Borovlje. Nemško-nacionalni Slovenci, ki so združeni v nemškem „Turnverein“ in v „Edelweissu“, postajajo vedno bolj „frech“. Kjerkoli vidijo kakega Slovenca, začnejo takoj štenkati in žvižgati. Naša c. kr. žandarmerija se pa ne gane. Zadnjič enkrat je celo potegnila s temi zapeljanimi hujskači in štenkarji proti Slovincem. Naši sl. c. kr. žandarmeriji povemo samo tole: Stopite nahujskanim nemškutarskim štenkarjem ostro nasproti, da se ne zgodi kdaj kaka nesreča. Ako pa bo kak žandar še enkrat potegnil s štenkajočimi nemčurji proti napadenim Slovincem, se bomo pritožili na merodajnem mestu. Hvala bogu, avstrijske države še ni konec ob koroški meji in na Dunaju je parlament, kjer imajo tudi naši slovenski poslanci besedo. Sicer pa vemo, da v Borovljah ne bo prej pokoja, dokler ne bo pobral svoja šila in kopita največji hujskač izmed vseh hujskačev.

Železna Kaplja. Velik požar smo imeli dne 24. m. m. tudi pri nas. V bližini papirne tovarne Rechbergove je zgorelo pet poslopij. Prizadetih je veliko delavskih rodbin, ki so brez strehe.

Celovec. Občina Poreče na Koroškem je od šentpavelskih benediktincev kupila tamošnje veleposestvo z gradom za 425.000 K. S tem je padel Nemcem „težek kamen“ od srca, ker so se bali, da bi prišla stvar v slovenske roke.

Poljana pri Prevaljah. Na 3. aprila ob 3. uri popoldne se vrši ustanovni shod podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v prostorih Hrastove gostilne. Podružnica se ustanovi za Prevalje in okolico. K okolici prištevamo Mežico, Črno, Leše, Poljane, Tunel i. t. d. Pričakujemo, da se od vseh navedenih krajev udeležijo rodoljubi tega shoda, ter se obenem vpišejo kot udje. Pomen podružnice je pač vsakemu dosti jasen. Ne samo, da podpiramo našo vrlo družbo sv. Cirila in Metoda, ne samo zaradi tega, da odgovorimo „Cirilmotodariji“, ampak zaradi Prevalj storimo ta korak. Prevalje morajo pasti. Tukaj že itak ni drugega, kakor peščica Henklinovih uradnikov, ki se drznejo voditi potitiko pri nas. A kakor se vidi, se naše ljudstvo zaveda, ne pusti se več komandirati od takih privandrancev iz rajha ter nemčurjev. A le

v organizaciji, v združenju moči leži naš vspeh. Le z združenimi močmi nam je mogoče kaj doseči. Dolgo smo čakali Slovenci! A naj še dalje? Ne, nikakor ne več trenutka! Zatorej, Slovenci v Prevaljah in okolici, na dan z našo barvo! V boj za naš narod! V ogenj za človeške pravice! Ali naj mirno gledamo, kako nas teptajo, zaničujejo, kamenjajo, streljajo? Ali naj Slovenci v Prevaljah poginemo? Ne, in tisočkrat ne! Ne vdajmo se! Vsi pohitim torej dne 3. aprila v Poljano, da bo shod ne samo ustanovni shod podružnice sv. Cirila in Metoda, ampak tudi mogočna manifestacija za naše dobre slovenske pravice! Torej, vsi na dan! Nazdar!

Svetovna politika.

* **Avstrijski prestolni naslednik nadvojvoda Franc Ferdinand** ima posetiti turskega sultana v Carigradu. Radi tega se pogajata avstrijska in turska vlada.

* **Velikonočna darila** so dobili trije ministri. Cesar je podelil vodji poljedelskega ministrstva Josipu Poppu dostojanstvo tajnega svetnika, ministra notranjih del dr. Haerdta in naučnega ministra grofa Stürgcha pa je odlikoval z redom železne krone I. vrste.

* **Bolgarska in Turčija.** O posetu bolgarskega kralja se je izdala sledeča uradna izjava: „Poset ima najboljše posledice, kar se tiče poglabitve tursko-bolgarskih razmer. Sestanki vladarjev in neposredno občevanje državnikov je rodilo izvrstne rezultate in je utrdilo prepričanje, da nosi politika sloge in prijateljstva tem boljše sadove, ker jo zahteva že geografski položaj. Državniki so porabili priliko, da se posvetujejo o nekaterih, pred vsem gospodarskih interesov se tičočih vprašanj. Konstatiralo se je, da nimata obe državi nobenih agresivnih namenov, ampak da iskreno spoznavata koristi, ki jih zagotavljajo prijateljski odnosi dobrih sosedov.“

* **Turški veliki vezir** je ukazal ministrstvu za javna dela, naj imenuje posebno komisijo, ki bo studirala traso donavsko-jadranske železnice po turskem ozemlju. Ta del železnice bo Turčija dogradila na svoje stroške.

* **V Stockholmu** sta izvoljeni dve ženski v občinski svet. Ena je socialna demokratka, druga pa konservativka.

* **Turški sultan** obišče kralja Petra v Beogradu. Sultan se odpelje s svojo jahto v spremstvu vojnega brodogaja dne 2. maja iz Carigrada. V Varni se bo izkrcal in se na iz vlakom pelje v Sofijo, kjer bo tri dni gost kralja Ferdinanda. V Beograd dospe sultan 10. maja. Tudi tu ostane tri dni in se potem vrne preko Soluna v Carigrad.

Gospodarska vprašanja.

Tržne cene v Celovcu

dne 31. marca 1910.

Predmet	Prilagojeno v vrečah	Teža		Prodajna cena po 100 kilogramov				Znižana srednja cena					
		vreče 80 litrov	hektol.	naj-mižja	srednja	naj-višja	vreče 80 litrov	hektol.	hektol.	hektol.			
		kilogr.		K	h	K	h	K	h	K	h		
pšenica	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
rž	35	58	72	20	—	20	34	20	50	11	80	14	75
ječmen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
oves	28	35	44	16	—	16	75	17	—	5	80	7	25
ajda	17	46	57	—	—	—	—	17	38	8	—	10	—
koruza	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
pšeno	5	63	79	—	—	—	—	28	60	18	—	22	50
proso	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
grah	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
leča	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
fižol, bel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
rdeč	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
bob	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
krompir	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
deteljno seme	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
seno, sladko	8	—	—	11	—	11	50	12	—	—	—	—	—
kislo	40	—	—	7	—	8	50	10	—	—	—	—	—
slama	15	—	—	6	50	7	30	8	—	—	—	—	—

Predmet	Teža	Cena
zeljne glave, 100 kom.	—	—
repa, 1 vreča	—	—
smetana, 1 liter	—	60 120
mleko	—	24 —26
maslo	—	280 3—
surowo maslo	—	280 320
špoh, okajen	1 kilogr.	220 240
surow	—	180 190
svinjska mast	—	210 220
jajca	—	—16 —20
piške	—	2— 240
kapuni	1 par	—
race	—	—
gosi	—	—
30 cm dolga trda drva	—	3 40 3 60 3 70
30 . . . mehka . . .	—	3— 3 20 3 30
80	—	—

Mah zatiramo po travnikih najuspešneje s takozvano travniško brano. To, za travnike jako važno delo se mora izvršiti spomladi, predno travniki ozelene. S travniško brano se mah najpopolneje odstrani in izruje, pa tudi krnine se poravnajo in travniška ruša se zrahlja ter s tem omogoči zraku večji pristop k rastlinam. Tudi zemlja postane na ta način rodovitnejša. Korist travniške brane je splošno priznana, zategadelj bi je ne smelo manjkati v nobenem večjem kraju in v nobeni večji vasi!

Jajca so sirova ali mehko kuhana eno naj-izbornejših živil. Trdo kuhana so neprebavljiva, ako jih požiramo v velikih kosih, ako pa jih dobro prežvečimo, jih želodec ravno tako lahko prebavi, kakor mehko kuhane. Beljak je lažje prebavljiv, kot rumenjaki; prvi obstoji iz 14 delov kemično čistega beljaka na 86 delov vode, poslednji iz beljaka in nekaterih tošč. Jajce zado- stuje samo, da dá mladi ptici vse v ustvarjenje njenega telesa potrebne sestavine, pri čemer pa gre v porabo tudi velik del jajčne lupine. Ako bi dajali otrokom pojedsti z jajcem tudi fino zmleto jajčno lupino, bi jim dajali s tem jako veliko vredno jed, ki bi pospeševala zlasti rast zobovja in kosti. Sirova ali mehko kuhana jajca so za slabokrvne, bledične, rekonvalescente, doječe ženske jako priporočljiva. Takozvane „jajčne jedi“, ki se pripravljajo iz jajc z malo moke in veliko masti, veljajo splošno za težko prebavljive. In so tudi, ako jih ne jemo s kruhom in ako jih dobro ne prežvečimo. Nasprotno so jedila z veliko moke, ne preveč masti, a s soljo in poprom pri- poročljiva in morali bi jih na deželi veliko po- gosteje uživati, namesto manj redilnega, težko prebavljivega krompirja.

**Slovencl, ne zablte družbe
SV. CIRILA IN METODA!**

Narodne zadeve.

Predavanje, ki bi se imelo vršiti prihodnje nedeljo v telovadnici na Trati pri Glinjah, je vsled nepričakovanih ovir preloženo na poznejši čas.

Nemci se hočejo učiti češčine. Praški vse- učiliški priv. docent prof. dr. Stepina je objavil članek, v katerem se vncma za vpeljavo češčine kot obveznega predmeta za vse nemške šole, iz- vzeta je le ljudska šola. Enak sklep je storil tudi moravski nemški Volksrat. Ni verjeti, da so Nemci iz kulturnih ozirov tako navdušeni za češčino, marveč odloča pri tem isti pošteni namen, ko pri naših Nemcih na Koroskem: da bi se bolj izpod- rivali Čehi iz državnih služb.

Za šolskega nadzornika v Celovcu za mestni šolski okraj je naučno ministerstvo imeno- valo glavnega učitelja na celovškem učiteljskem Ant. Raucha.

Slovenska Matica je imela v pondeljek svoj občni zbor pod vodstvom predsednika, profes- orja dr. Ilesiča, ki je tudi predaval o «Morali v slovenskem življenju». Tajniško poročilo je po- dal gosp. Maselj. Lani se je izdalo sedem knjig v 4800 izvodih. Za letos se pripravljajo sledeče knjige: 1. «Uprava in ustava Napoleonove Ilirije», spisal dr. Bogumil Vošnjak; 2. «Koroska», II. del., ilustrovana — spisal prof. dr. Potočnik; 3. «Jan Marija Plojher», iz češčine preložil Fr. Maselj; 4. «Knezova knjižnica» 17. zvezek; 5. «Zabavna knjiž- nica» 22. zvezek; 6. «Pegam in Lamberger», po- vest; spisal dr. Detela. «Hrvatska Matica» izda to knjigo pri svojih letšnjih publikacijah in si je na- ročila 10.000 izvodov; 7. «Letopis» ki bo prinesel razen društvenih poročil tudi razne spise, tako o Gogolju, Obradoviču in Šumanu. — «Slovenske narodne pesmi» so se odložile za prihodnje leto. — «Matica» ostane na dosedanjem stališču. Izdala bo znanstvene in beletristične snovi v dosedanjem razmerju. — «Matica» je v knjižni zvezi z 52 dru- štvi. — Za lansko leto je plačalo udnino 3881 član- ov. — Leta 1909 je stela «Matica» 4069 članov, in sicer: 5 častnih, 183 ustanovnikov, 3834 letni- kov in 47 naročnikov. Po deželah ima članov: Na Kranjskem 1100, na Štajerskem 900, Primorskem 500, na Koroskem 125. — Blagajnik dr. Detela poroča, da je imela «Matica» lani 22.137 K 22 v dohodkov in 24.011 K 44 v izdatkov. — V odbor so bili izvoljeni namesto izstopivših članov gg.: Dr. Demeter Bleiweis vitez Trsteniški; dr. Josip Gruden; dr. Fr. Ilesič; A. Koder; prof. Fr. Orožen; prof. R. Perušek; dr. J. Štebinger; dr. Ivan Tavčar; dr. Josip Tomižek; dr. Fr. Zbašnik, za pregledo- valce računov pa vnovič Ferd. Bradaska, Janko Pogačnik in Iv. Krulec.

Raznoterosti.

Iz ognjenika Etna teče lava v treh tokih v dolino. Najmočnejši tok je širok 400 m, oddaljen je 7 km od človeških stanovanj. Ta teče proti S. Leo, drugi pa proti Nikolisi, tretji proti Borelliju, oddaljena sta 2, oziroma 3 km od stanovanj. Ka- menje in gosti pepel pada na široko iz Etna. Vse polno tujcev je prihitelo gledat bljuvanje Etna.

335 oseb zgorelo pri plesu. V nekem skednju v Ööitu na Ogrskem so imeli v nedeljo ples. Zapri so vhode. Udeležba je bila velika. Proti polnoči je izbruhnil požar. Ven niso mogli, borili so se s smrtjo, goreča streha jih je pokopala. Le nekaj se jih je rešilo, ker so naredili luknje v stransko steno. Pogled na mrličje je bil strašanski. Pravijo, da so se fantje skregali, nekateri odšli ter zažgali iz maščevanja!

† **Pota amerikkanskega denarja.** Amerikkanska naseljevalna komisija je izdala poročilo, po kate- rem pošljejo delavci v svojo domovino vsako leto 1.375.000.000 K in sicer v Italijo 85.000.000, v Avstrijo 75.000.000, v Rusijo in Finsko 25.000.000, v Norveško, Švedsko in Dansko 25.000.000, na Anglesko 25.000.000, na Nemško 15.000.000, na Grško 5.000.000, v balkanske države 5.000.000, na Japonsko 5.000.000 in na Kitajsko 5.000.000 dolarjev.

† **Posledice bede.** Vsled grozne bede je hotel v soboto ustreliti delavec Pospisil na Dunaju svoje tri otroke in samega sebe. V zmedenosti je streljal vsenavskriž. Najmlajšo hčerko je zadel v levo roko, drugo pa blizo srca. Javil se je sam policiji. Zena mu leži v bolnišnici, bolna na jetiki, en otrok je vedno bolehen, radi malega zasluzka je bilo v hiši grozno pomanjkanje.

† **Olajšanje zakona** so sklenili v Rimu. Od- pasti imajo nekateri dosedarji zakonski zadržki in sicer zadržek 3 in 4. stopnje krvnega sorodstva in svaštva, duhovno sorodništvo in mesto 12. leta pri dekletih in 14. pri dečkih se določi 15. ozi- roma 18. leto kot za sklepanje zakonov potrebuo. Neločljivi zakon seveda ostane, pač pa bodo uvedli samo eden oklic. Ali tudi tega ni treba, če du- hovnik prevzame vso odgovornost nase.

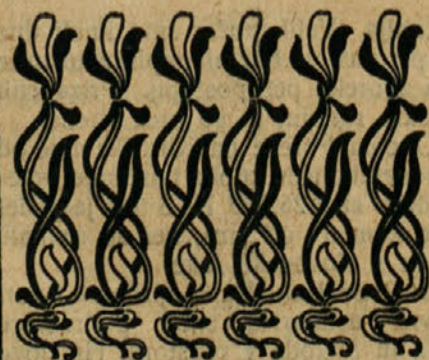
† **Demonstracije** za malorusko univerzo v Lvovu. V ponedeljek je udrlo kakih 300 malo- ruskih dijakov na poljsko univerzo v Lvovu, in pri- sililo prof. Dalinskega, da jim je prepustil dvorano, v kateri je predaval. Nato se je vršil shod, na katerem je dijaštvo najostreje protestiralo proti temu, da se hoče ohraniti nedotaknjen poljski značaj lvovske univerze. Zahtevalo je tudi takojšnjo usta- nov maloruske univerze. Po shodu so priredili demonstracijo po raznih ulicah.

† **Poljska republika v Ameriki.** Poljaki, na- seljeni v Braziliji na ozemlju med državama Pa- rana in St. Catharina na meji Urugvaja, so prokla- mirali neodvisno poljsko republiko: «Missoes» (Uroda) Začasna vlada, kateri je na čelu tovarnar Stamborski, se nahaja v mestu Porto Uniao da Victoria.

† **500 hiš zgorelo.** V Jokohami na Japonskem je izbruhnil požar, ki je upepeljal 500 hiš. 3000 oseb je brez strehe.

Vina

štajerska, dolenska,
goriška, vipavska,
istrijska, dalmatin-
ska, jamčeno pristna

Listnica uredništva.
Svojim cenjenim dopisnikom naznanjamo, da smo mo- rali danes odložiti več doposlanega nam gradiva. Prosimo malo potrpljenja.

:: Našim rodbinam priporočamo ::
Kolinsko cikorijo.

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožotovarniška družba

Peter Wernig

52-2

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.
Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Epilepsija.

Kdor trpi na božjasti, krču in drugih ner-voznih boleznih, zah- teva naj knjigo o tem.

52-48 Dobi jo zastoj in poštnine prosto v 11

Labudovi lekarni, Frankobrod o. M.

(Privil. Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.)

Varstvena znamka: „SIDRO“

Sinement Capsici comp.,

nadomestek za 37

sidrov - pain - expeller

je vohče priznan kot izvrstno, bolečine to- lažeče in odvajalno vmetenje pri pre- hlajenju i. t. d. Dobi se ga v vseh lekarnah za 80 v, K 1.40 in 2 K. Pri nakupu tega povsod priljubljenega domačega zdravila, naj se vzame le izvorne steklenice in skatlje z našo varstveno znamko „sidro“, kajti potem je gotovo, da se je dobil izvorni izdelek.

Dr. Richterja lekarna pri „zlategu levu“

v Pragi

Elizabetna ulica št. 5, nova.

Razpošiljatev vsak dan.

ponuja po skrajno nizkih cenah

zadruga

Agro-Merkur

r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Akcijski kapital K 3.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dneva vzdiga.

☒ **Kolodvorska cesta št. 27.** ☒

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške in ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic. :: Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podr. v Spiljetu in Testu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno odplačevanje po K 8— za komad. 1 52-52

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

Prodaja vseh vrst vred papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.